

Clubhouse International

Creating Community: Changing the World of Mental Health

MIĘDZYNARODOWE STANDARDY MODELU DOMU-KLUBU™

Międzynarodowe Standardy Modelu Domu-Klubu uzgodnione przez światową społeczność Domów-Klubów określają model rehabilitacji w Domu-Klubie. Zasady określone w Standardach Modelu Domu-Klubu są podstawą jego powodzenia, które polega na pomocy osobom chorującym psychicznie pozostawać poza szpitalem i osiągać cele społeczne, materialne, edukacyjne i zawodowe. Standardy służą również jako „karta praw” dla członków i kodeks etyczny dla pracowników, zarządu i administracji Domów-Klubów. W Standardach podkreśla się, że Dom-Klub jest miejscem, które ma zapewniać swoim członkom szacunek i dawać różnorodne możliwości.

Standardy stanowią podstawę oceny jakości Domu-Klubu w procesie Akredytacji, prowadzonym przez Clubhouse International.

Co dwa lata Standardy są poddawane ocenie przez światową społeczność Domów-Klubów, która wnosi do nich niezbędne poprawki. Proces ten jest koordynowany przez Komisję Rewizji Standardów Clubhouse International, składającą się z członków i pracowników Domów-Klubów z całego świata akredytowanych przez Clubhouse International.

CZŁONKOSTWO

1. Członkostwo w Domu-Klubie jest dobrowolne i nie ma ograniczeń czasowych.
2. Dom-Klub zatwierdza przyjmowanie nowych członków. Członkostwo w Domu-Klubie jest otwarte dla każdej osoby z historią choroby psychicznej, o ile nie stwarza ona poważnego i bieżącego zagrożenia dla ogólnego bezpieczeństwa społeczności Domu-Klubu.
3. Członkowie wybierają sposób korzystania z Domu-Klubu oraz pracowników, z którymi pracują. Nie zawiera się porozumień ani umów, nie ustala reguł czy planów pracy, zmierzających do wymuszania uczestnictwa członków w działalności Domu-Klubu.
4. Wszyscy członkowie, niezależnie od postawionych diagnoz i poziomu funkcjonowania, mają równy dostęp do wszystkich możliwości, jakie daje Dom-Klub.
5. Członkowie dobrowolnie uczestniczą w pisemnym dokumentowaniu swojej aktywności w Domu-Klubie. Wszystkie takie zapisy są podpisywane zarówno przez członków, jak i pracowników.
6. Członkowie mają prawo do bezzwłocznego ponownego wstępu do społeczności Domu-Klubu, niezależnie od czasu trwania ich nieobecności, o ile ich powrót nie stwarza zagrożenia dla tej społeczności.
7. Dom-Klub zapewnia skuteczny system kontaktowania się z członkami, którzy nie uczestniczą w jego działalności, stają się wyizolowani ze swojego środowiska lub są hospitalizowani.

RELACJE

8. Wszystkie spotkania w Domu-Klubie są otwarte zarówno dla członków, jak i dla pracowników. Nie organizuje się formalnych zebrań tylko dla członków lub tylko dla pracowników, na których omawiane są kwestie programowe lub sprawy członków.

9. Liczba pracowników Domu-Klubu powinna być wystarczająca, by angażować członków, jednak nie na tyle duża, aby pracownicy mogli wywiązywać się ze swoich obowiązków bez udziału członków.

10. Pracownicy Domu-Klubu pełnią uniwersalne role. Wszyscy pracownicy dzielą między siebie obowiązki związane z zatrudnieniem, sytuacją mieszkaniową członków, programem wieczornym, weekendowym i świątecznym oraz pracą w sekcjach. Pracownicy nie dzielą swojego czasu pomiędzy pracę w Domu-Klubie i inne istotne zatrudnienie, które mogłoby kolidować z utrzymywaniem unikalnego charakteru relacji między członkami a pracownikami.

11. Odpowiedzialność za funkcjonowanie Domu-Klubu spoczywa na jego członkach i pracownikach, przy czym ostateczną odpowiedzialność ponosi dyrektor. Kwestią zasadniczą dla tej odpowiedzialności jest zaangażowanie członków i pracowników Domu-Klubu we wszystkie dziedziny jego działalności.

MIEJSCE

12. Dom-Klub posiada własną tożsamość, w tym własną nazwę, adres oraz numer telefonu.

13. Dom-Klub ma swoją własną siedzibę. Jest zlokalizowany niezależnie od jakichkolwiek ośrodków lecznictwa psychiatrycznego i innych instytucji oraz jest suwerenny względem innych programów. Dom-Klub jest zaprojektowany tak, aby ułatwić dzień zorientowany na pracę (*work-order day, WOD*) i jednocześnie być miejscem atrakcyjnym, o odpowiedniej powierzchni i wyrażającym szacunek i godność.

14. Cała przestrzeń Domu-Klubu jest dostępna zarówno dla członków, jak i pracowników. Nie ma miejsc przeznaczonych tylko dla pracowników lub tylko dla członków.

DZIEŃ ZORIENTOWANY NA PRACĘ

15. W zadaniach dnia zorientowanego na pracę biorą udział ramię w ramię zarówno członkowie, jak i pracownicy, wspólnie prowadząc Dom-Klub. Dom-Klub skupia się na mocnych stronach, talentach i umiejętnościach swoich członków; plan dnia zorientowanego na pracę w Domu-Klubie nie może zawierać zatem elementów leczenia farmakologicznego, opieki medycznej w placówkach dziennych ani innych programów terapeutycznych.

16. Wszelkie prace w Domu-Klubie wykonywane są wyłącznie na rzecz Domu-Klubu i w celu zapewnienia i usprawnienia funkcjonowania jego społeczności. W Domu-Klubie nie są akceptowane żadne prace na rzecz zewnętrznych osób indywidualnych lub instytucji, za wynagrodzeniem lub bez niego. Członkowie nie pobierają wynagrodzenia za żadną pracę wykonywaną w Domu-Klubie, nie występuje również żaden sztuczny system wynagradzania.

17. Dom-Klub otwarty jest przez co najmniej pięć dni w tygodniu. Godziny dnia zorientowanego na pracę są zbliżone do zwykłych godzin pracy.

18. Działalność Domu-Klubu zorganizowana jest w jednej lub w kilku sekcjach. Na każdą z nich składa się wystarczająca liczba pracowników i członków oraz taka ilość sensownej pracy, która w zajmujący sposób wypełni dzień zorientowany na pracę. Spotkania sekcji mają na celu zarówno budowanie więzi, jak i organizowanie i planowanie dnia zorientowanego na pracę.

19. Wszelka praca wykonywana w Domu-Klubie ma na celu przyczynienie się do przywrócenia jego członkom poczucia własnej wartości, celowości działań oraz pewności siebie; nie jest jej celem prowadzenie określonego szkolenia zawodowego.

20. Członkowie mają możliwość uczestniczenia we wszystkich pracach Domu-Klubu, włączając w to administrację, programy badawcze, przyjmowanie nowych członków i wprowadzanie ich w życie Domu-Klubu (okres orientacji *ang. orientation*), kontaktowanie się z członkami, zatrudnianie, szkolenie i ocenę pracy personelu, budowanie relacji i wizerunku publicznego Domu-Klubu, rzecznictwo oraz ocenę efektywności Domu-Klubu.

ZATRUDNIENIE

21. Dom-Klub umożliwia swoim członkom powrót do płatnej pracy poprzez Zatrudnienie Przejściowe, Zatrudnienie Wspierane i Zatrudnienie Niezależne, nie zapewnia zatem członkom zatrudnienia w ramach własnej działalności Domu-Klubu, w oddzielnych przedsięwzięciach Domu-Klubu czy też w ramach zatrudnienia chronionego.

Zatrudnienie Przejściowe

22. Dom-Klub oferuje własny program Zatrudnienia Przejściowego umożliwiającą, w ramach uprawnień członkowskich, podjęcie zatrudnienia na rynku pracy. Cechą charakterystyczną tego programu jest zapewnienie zastępstwa we wszystkich miejscach Zatrudnienia Przejściowego przez Dom-Klub w razie nieobecności pracujących tam członków. Program Zatrudnienia Przejściowego spełnia dodatkowo następujące zasadnicze kryteria:

- a. Chęć do pracy jest najważniejszym czynnikiem określającym możliwość jej otrzymania.
- b. Możliwość otrzymania pracy będzie wciąż aktualna, bez względu na stopień powodzenia w pracy poprzedniej
- c. Członkowie wykonują pracę w miejscu zatrudnienia
- d. Zatrudnienie Przejściowe jest pracą w niepełnym wymiarze godzin i ograniczoną czasowo, trwa zazwyczaj od 15 do 20 godzin tygodniowo, przez sześć do dziewięciu miesięcy.
- e. Za wybór i szkolenie członków do Zatrudnienia Przejściowego odpowiedzialny jest Dom-Klub, nie zaś pracodawca.
- f. Członkowie Domu-Klubu, wspólnie z jego pracownikami, sporządzają sprawozdania dotyczące Zatrudnienia Przejściowego, przeznaczone dla właściwych instytucji/organizacji działających dla pożytku członków.
- g. Prowadzeniem miejsc Zatrudnienia Przejściowego zajmują się pracownicy i członkowie Domu-Klubu, nie zaś specjaliści Zatrudnienia Przejściowego.
- h. Nie organizuje się miejsc Zatrudnienia Przejściowego w samym Domu-Klubie. Stanowiska Zatrudnienia Przejściowego oferowane przez podmioty wspierające działalność Domu-Klubu muszą znajdować się poza nim i spełniać wszystkie powyższe kryteria.
- i. Prowadzeniem miejsc Zatrudnienia Przejściowego zajmują się pracownicy i członkowie Domu-Klubu, nie zaś specjaliści Zatrudnienia Przejściowego.
- j. Nie organizuje się miejsc Zatrudnienia Przejściowego w samym Domu-Klubie. Stanowiska Zatrudnienia Przejściowego oferowane przez podmioty wspierające działalność Domu-Klubu muszą znajdować się poza nim i spełniać wszystkie powyższe kryteria.

Zatrudnienie Wspierane i Niezależne

23. Dom-Klub oferuje własne programy Zatrudnienia Wspieranego i Zatrudnienia Niezależnego, pomagające członkom w pozyskiwaniu, kontynuowaniu i polepszaniu sytuacji zawodowej. Cechą charakteryzującą Zatrudnienie Wspierane jest utrzymywanie przez Dom-Klub relacji z pracującym członkiem i pracodawcą. Członkowie i personel wspólnie określają rodzaj, częstotliwość i miejsce pożądanego wsparcia.

24. Członkowie pracujący niezależnie nadal mają możliwość otrzymywania wsparcia oraz korzystania z możliwości, jakie daje Dom-Klub, włącznie z rzecznictwem dotyczącym ich uprawnień oraz pomocą dotyczącą kwestii mieszkaniowych, medycznych, prawnych, materialnych i osobistych, jak również uczestniczeniem w programach wieczornych i weekendowych.

EDUKACJA

25. Dom-Klub wspiera członków w osiągnięciu celów zawodowych i edukacyjnych poprzez pomoc w wykorzystywaniu dostępnych w środowisku możliwości edukacyjnych. Jeśli Dom-Klub zapewnia również własny program edukacyjny, w znaczący sposób wykorzystuje w jego realizacji edukacyjne i pedagogiczne umiejętności członków.

FUNKCJE DOMU-KLUBU

26. Dom-Klub jest usytuowany w miejscu dostępnym za pomocą miejscowych środków komunikacji, zarówno jeśli chodzi o dojazd i powrót, jak i dostęp do miejsc ZP. Dom-Klub zapewnia lub organizuje transport alternatywny, jeśli dostęp do transportu publicznego jest ograniczony.

27. Członkowie i pracownicy Domu-Klubu wspólnie działają w celu zapewnienia możliwości korzystania ze wsparcia dostępnego w środowisku lokalnym. Aktywność ta skupiona jest w strukturach sekcji Domu-Klubu i obejmuje pomoc w zakresie korzystania z uprawnień, spraw mieszkaniowych i rzecznictwa, a także promowanie zdrowego stylu życia i poszukiwanie w lokalnym środowisku odpowiedniej jakości świadczeń medycznych, psychologicznych, farmakologicznych bądź dotyczących uzależnień.

28. Dom-Klub zapewnia wsparcie oraz aktywności i możliwości, które mają na celu pomóc członkom w kształtowaniu i utrzymaniu zdrowego stylu życia.

29. Dom-Klub jest zaangażowany w zapewnianie wszystkim swoim członkom jak najszerszego wyboru bezpiecznych, odpowiednich i niedrogich miejsc zamieszkania w tym stwarzających możliwość samodzielnego życia. Dom-Klub ma rozeznanie w zakresie możliwości mieszkaniowych spełniających powyższe kryteria, a jeśli są one niedostępne, opracowuje swój własny program mieszkaniowy. Podstawowe zasady tego programu są następujące:

- a. Członkowie i pracownicy wspólnie zarządzają programem.
- b. Członkowie korzystają z niego dobrowolnie.
- c. Członkowie wybierają lokalizację swoich miejsc zamieszkania oraz współlokatorów.
- d. Zasady i sposoby postępowania są opracowane zgodnie z obowiązującymi w Domu-Klubie normami współżycia.
- e. Poziom wsparcia wzrasta lub maleje odpowiednio do zmieniających się potrzeb danego członka.
- f. Członkowie i pracownicy aktywnie kontaktują się z członkami, aby pomóc im utrzymać ich mieszkania, szczególnie w okresach hospitalizacji.

30. Dom-Klub prowadzi obiektywną ewaluację efektywności swoich działań, włączając w to proces Akredytacji Clubhouse International.

31. Dyrektor, członkowie, pracownicy i inne zaangażowane osoby uczestniczą w dwu- lub trzytygodniowym programie treningowym dotyczącym Modelu Domów-Klubów i przeprowadzonym w certyfikowanej bazie treningowej.

32. Dom-Klub prowadzi wieczorne i weekendowe programy towarzysko-rekreacyjne (*social programs*). Święta obchodzone są w ich rzeczywistych terminach kalendarzowych.

FINANSOWANIE, ZARZĄDZANIE I ADMINISTROWANIE

33. Dom-Klub posiada niezależny zarząd, bądź, jeśli jest afiliowany przy instytucji/organizacji wspierającej, oddzielny organ doradczy, w skład którego wchodzi osoby o szczególnej pozycji umożliwiającej zapewnianie Domowi-Klubowi wsparcia w zakresie finansowym, prawnym, ustawodawczym, rozwoju zatrudnienia, korzystania z możliwości dostępnych w środowisku oraz rzecznictwa na rzecz Domu-Klubu.

34. Dom-Klub opracowuje i realizuje własny budżet, zatwierdzony przez zarząd lub organ doradczy przed rozpoczęciem roku rozrachunkowego i rutynowo monitorowany w czasie jego trwania.

35. Wynagrodzenie personelu jest konkurencyjne w stosunku do wynagrodzenia na podobnych stanowiskach w obszarze ochrony zdrowia psychicznego.

36. Dom-Klub jest wspierany przez stosowne władze odpowiadające za ochronę zdrowia psychicznego oraz posiada wszelkie niezbędne zezwolenia i uprawnienia. Dom-Klub współpracuje z osobami i organizacjami mogącymi zwiększyć skuteczność jego działań w szerszej społeczności.

37. Dom-Klub organizuje otwarte dyskusje i ma wypracowane procedury, umożliwiające członkom i pracownikom aktywne uczestniczenie w podejmowaniu decyzji dotyczących zarządzania, polityki i kierunków rozwoju Domu-Klubu. Decyzje te są zazwyczaj podejmowane w drodze konsensusu.

Clubhouse International
483 10th Avenue, Suite 205
New York, New York 10018 USA
Telephone: 212 582 0343
Fax: 212 397-1649
Web: www.clubhouse-intl.org

October 1989 ©
Revised as of October 2016

Tłumaczenie:
Warszawski Dom pod Fontanną